Rok XIII

DZIENNIK POMORSKI

Nr. 213

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnoszeniem i w agencjach	2,65 „
Na poczcie już z odnoszeniem	2,91 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na poczcie już z odnoszeniem	8,73 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio łam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 łam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z za granicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

DODATKI: „Orędownik Powiatowy powiatu chojnickiego" — „Kwiaty z Bożego Ogrodu" — „Kraina Powieści"

Piątek † N. M. P Bolesnej
Sobota Euzebji p. m., Eufemji

CHOJNICE, sobota dnia 16 września 1933 r

Słońca wschód 5,10 zachód 17,52
Księżyca wschód 1,16 zachód 17,07

OBYWATELE!

W roku bieżącym obchodzi także Polska 250-tą rocznicę bitwy pod Wiedniem, jednego z najwspanialszych zwycięstw oręża polskiego.

250 lat temu, gdy 140.000 armja turecka oblegała Wiedeń, Król Jan III Sobieski wyruszył na czele 30.000 armji na ratowanie zagrożonego chrześcijaństwa, Austrji i państw niemieckich. Nie pierwszy to wypadek w dziejach, kiedy Polska ofiarnie ratowała Europę spełniając swoje dziejowe powołanie jako mocarne państwo, stojące na straży pokoju świata, pracy i kultury.

W wyprawie tej wzięło również liczny udzia łrycerstwo naszej ziemi pomorskiej, szlacheta kaszubska.

W uczczeniu ta kdoniosłej i drogiej każdemu sercu Polaka rocznicy, Komitet Obchodu Odsieczy Wiednia w Chojnicach urządza w dniach 16 i 17 bm. uroczysty obchód.

Niechaj Chojnice przybiorą w tych dniach godziwą szatę i udekorują domy swe flagami i barwami narodowemi, a okna nalepkami Króla Jana III, zaś w obchodzie biorą jak najliczniejszy udział.

Program

W sobotę, dnia 16 września rb.

1) o godz. 16-tej wkroczenie Braci Kaszubskiej na Rynek, przemówienie p. sędziego Karnowskiego i defilada Braci;

2) od godz. 16—18 koncert na Rynku orkiestry Kolejowej i Zakładu Wychowawczego;

3) o godz. 19,30 capstrzyk, zbiórka Wojska i Stowarzyszeń wojskowo-wychowawczych i przysposobienia wojskowego przy koszarach I Baonu Strzelców, ul. Świętopełka;

4) o godz. 20-tej ćwiczenia Straży Pożarnej na Pl Jagiellońskim.

W niedzielę, dnia 17 września rb. przed południem:

1) o godz. 7 pobudka I Baonu Strzelców;

2) od godz. 9-tej dzień kwiatka;

3) o godz. 9,30 zbiórka wojska i stowarzyszeń w koszarach 1 Baonu Strzelców. Stamtąd wymarsz na stadjon.

4) o godz. 10,15 uroczysta msza św polowa z kazaniem na stadjonie miejskim.

5) Po nabożeństwie (około 11,15) pochód PP. Naczelników Władz, Duchowieństwa, Wojska, Straży Granicznej, Stowarzyszeń Społecznych, Przysposobienia Wojskowego i Społeczeństwa do parku miejskiego na odsłonięcie kamienia pamiątkowego króla Jana III Sobieskiego.

6) o godz. 12,15 odsłonięcie pomnika, przemówienia i składanie wieńców u stóp pomnika;

7) o godz, 12,45 powrót do miasta

8) od godz. 13—14 koncert na Rynku:

W niedzielę, dnia 17 września rb. po południu:

1) od godz. 15—18 a) zawody lekkoatletyczne młodzieży na stadjonie i rozdanie nagród — przygrywać będzie orkiestra Zakładu Poprawczego,

2) o godz. 20-tej wieczorem przedstawienie na sali Hotelu Centralnego w Chojnicach p. t.

„Kaszubi pod Wiedniem"

w wykonaniu zespołu kaszubów w Chojnicach.

W przerwach przygrywać będzie orkiestra Kolejowa. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa ludowa

Wstępne: 1—4 rzęd 1 zł, dalszerzędy 50 gr., stojące 20 gr.

Komitet.

Zjazd konsulów honorowych

Gdańsk, 15. 9. Do Gdańska przybyła wycieczka konsulów honorowych Polski. Wycieczka zwiedziła port gdański i wysłuchała odczytu na temat Znaczenia Pomorza dla Polski.

—o—

Rosting w obozie

Gdańsk, 15. 9. Wysoki Komisarz Ligi Narodów Rosting zwiedził obóz koncentracyjny w Wisłoujściu. W obozie tym hitlerowcy przytrzymują przeciwników politycznych.

—o—

Park narodowy

Poznań, 15. 9. Uczestnicy zjazdu lekarzy i przyrodników Polski udali się wczoraj do Ludwikowa, gdzie wzięli udział w otwarciu Wielkopolskiego Parku Narodowego. Park ten jest położony na przestrzeni 200 ha.

—o—

Wyjazd Ks. Nuncjusza do Rzymu

Warszawa, 15. 9. JE. Ks. Arcybiskup Franciszek Marmaggi, nuncjusz apostolski w Polsce, wyjechał do Rzymu. Na dworcu żegnał odjeżdżającego JEm. Ks. Kardynał Al. Kakowski, Księża Arcybiskup Gall, Biskup A. Szlagowski i licznie zebrane duchowieństwo. (KAP).

Sprawa o podpalenie Reichstagu

przed międzynarodowym sądem w Londynie

Londyn, 15. 9. W Londynie rozpoczął się zaimprowizowany przez Międzynarodowy komitet specjalny przewód sądowy, który przeprowadzić ma śledztwo, celem ustalenia odpowiedzialności za podpalenie Reichstagu.

Rozprawa toczy się przy drzwiach zamkniętych. Z najbardziej znanych osobistości niemieckich, zeznania złożą: przywódca frakcji socjalistów w Reichstagu Breitscheidt, b. prezydent policji i socjalistyczny minister spraw wewnętrznych Grzesinsky i znany publicysta, b. redaktor naczelny „Vossische Ztg." Georg Bernhardt. Po ukończeniu śledztwa ogłoszony zostanie raport, który przeciwstawiony będzie ewentualnemu wyrokowi sądu Rzeszy w Lipsku.

Budapeszt w hołdzie Janowi III

Otwarcie wystawy ku czci Batorego i Sobieskiego

Budapeszt, 15. 9. Stolica węgierska czci w tych dniach pamięć bohaterskich królów polskich Sobieskiego i Batorego. W ub. czwartek odbyło się otwarcie wystawy pamiątek królewskich.

Wystawę otworzył węgierski min. rolnictwa Kallay, który niedawno temu bawił w Warszawie. Przemówienie okolicznościowe oparł min. na przysłowiu „Węgier - Polak dwa bratanki".

Uroczystości ku czci Sobieskiego miały na Węgrzech charakter niezwykle podniosły. Z ramienia Polski wzięli w nich udział Ks. Prymas Hlond i b. min. rolnictwa Janta-Połczyński.

Na ziemi fińskiej

Helsingfors, 15. 9. Do Finlandji przybyła wczoraj wycieczka inteligencji polskiej złożona z lekarzy i prawników. Wycieczka była gościnnie przyjmowana na ziemi Finnów.

Paderewski w Poznańskiem

Poznań, 15. 9. W dniach najbliższych przyjeżdża do Wielkopolski na 2-tygodniowy pobyt wypoczynkowy Ignacy Paderewski. Mistrz Paderewski zamieszka w Laskach, pow Kępiński, który to majątek jest własnością Uniwersytetu Poznańskiego. Majątek ten został w r. 1920 wykupiony z rąk niemieckich przez śp. Heljodora Święcickiego, pierwszego rektora Uniw. Poznańskiego, od rodziny hrabiów Thurn-Taxis. Pobyt Ignacego Paderewskiego ma charakter ściśle prywatny.

—o—

Nowy biskup Monasteru

Miasto Watykańskie, 15. 9. Na stolicę biskupią w Monasterze (Muenster) w Westfalji Ojciec św. powołał księdza Klemensa hr. von Galen, dotychczasowego proboszcza parafji św. Lamberta w Monasterze.

Biskup - nominat von Galen urodził się w Dinklage w Oldenburgji w roku 1878, święcenia kapłańskie otrzymał w roku 1904, poczem, aż do roku 1929 pracował w Berlinie, najpierw jako wikary, później proboszcz kościoła św. Mateusza. (KAP).

—o—

Z POMORZA

Znak czasu.

Tuchola. Przetarg przymusowy nieruchomości i hotelu Marjanowskiego przy Rynku z powodu braku reflektantów nie doszedł do skutku.

Znamiona wschodu.

— Wandalizm przybiera w Tucholi zastraszające rozmiary, co należy napiętnować publicznie. Do walki z nim powinny wystąpić nie tylko władze bezpieczeństwa lecz całe obywatelstwo miejscowe. Nieuchwytna dotąd banda łobuzów nocami niszczy ławki, płoty, krzewy, — nie oszczędzając nawet cmentarzy, gdzie zrywa z grobów kwiaty. Ostatnio wzdłuż plantów przy ulicy Świeckiej powywracano ławki i zaniesiono je na pobliskie pola i ogrody. Czas najwyższy, by całe obywatelstwo zabrało się do energicznej walki z tymi szkodnikami.

Trapiony klęską pożarów.

Zielonka, pow. tucholski. Rolnika Józefa Skrzypińskiego prześladuje od pewnego czasu fatalny los. Zaledwie zdołał usunąć zgliszcza po pożarze, jaki w pierwszych dniach sierpnia rb. zniszczył chlew i szopę — ogólnej wartości 7000 zł., kiedy w minionym wtorek 29 ub. m. znowu szalał pożar w jego zabudowaniu, niszcząc masywny dom mieszkalny, chlew stodołę, maszyny rolnicze, 20 m. drzewa, 20.000 sztuk torfu i część urządzenia domowego. Szkody wynoszą około 15.000 zł. ubezpieczenie zaś tylko 11,300 zł. — Pożar powstał na dachu stodoły prawdopodobnie od iskier lokomotywy przejeżdżającego pociągu.

Upadek „kościoła narodowego".

Lipno. W r. 1929 kilku odszczepieńców z niej. p. Balcerowskim na czele, wystąpiło z Kościoła katolickiego i założyło w Lipnie sektę wyznawców t. zw. „kościoła" narodowego. Pan Balcerowski, w swej gorliwości dla nowego „wyznania" posunął się aż do ofiarowania części ziemi pod budowę „świątyni" dla nowoutworzonej „parafji" sekciarzy.

Z początku „parafja" ta, faworyzowana przez inne, wrogie Kościołowi katolickiemu wyznania nawet się rozwijała, a gmina ewangelicka odstąpiła odszczepieńcom część swej ziemi pod cmentarz grzebalny.

Ostatnio jednakże nastąpiły duże zmiany, które spowodowały rozsypkę „kościoła" narodowego w Lipnie.

Na czele „parafji" odszczepieńców stanął bowiem „duchowny" niej. Sz... któremu widocznie sprzykrzył się celibat, gdyż zawarłszy znajomość z wdową p. P., znaną aż nadto dobrze w tut. kołach męskich, zapłonął do niej takim afektem, że postanowił ją poślubić. Aktu ślubnego dokonano w „kościele marjawitów w Płocku. —

Zaginął 12-letni chłopiec.

Grudziądz. Dnia 6 bm. wydalił się z domu rodzicielskiego 12-letni Alfons Reimus i dotąd nie wrócił. Chłopiec ubrany był w karotową bluzeczkę w paski, wełnianą granatową kamizelkę, aksamitne spodnie i buciki gimnastyczne. Zrozpaczeni rodzice przypuszczają, że chłopcu mogło się wydarzyć jakieś nieszczęście i proszą wszystkich którzyby mogli udzielić jakichkolwiek informacyj o doniesienie im pod adresem: Reimus, Grudziądz, ul. Młyńska 6.

Kradzież garderoby.

Cieciorka. W nocy na 11 bm. wkradli się nieznani dotąd sprawcy do mieszkania nauczyciela Franciszka Berenta, skąd skradli większą ilość garderoby męskiej i damskiej, wartości około 1000 zł. Policja wszczęła energiczne dochodzenia.

Samobójstwo oficera żandarmerji.

Bydgoszcz. W godzinach rannych w celu pozbawienia się życia strzelił sobie w usta kpt. żandarmerji wojskowej Stanisław Frąckiewicz. Nieprzytomnego Frąckiewicza zawezwana karetka pogotowia ratunkowego przewiozła do Szpitala Miejskiego. Stan denata jest bardzo groźny. Powód, który skłonił Frąckiewicza do samobójstwa jest dotychczas nieznany.

Wyprawa po balon polski

Wręczenie nagrody nastąpi 20 września

Nowy Jork, 15. 9. Balon polski odnaleziony został w odległości 30 mil na północno - zachód od Riviere a Pierre. Balon zawieszony był na drzewach.

Lotnicy po odszukaniu balonu zawrócili do Lac st. Joseph, celem zorganizowania wyprawy dla przewiezienia balonu do stacji kolejowej.

Komitet zawodów balonów wolnych o puhar Gordona Benneta zwrócił się do szefa polskiej ekipy balonowej płk. Karpińskiego, z prośbą o zatrzymanie pilotów kpt. Hynka i por Burzyńskiego w Ameryce, do czasu doręczenia im zdobytej przez nich pierwszej nagrody, w postaci puharu Gordona Benneta. Wręczenie tej nagrody nastąpi prawdopdobnie przed 20 września.

Wielki akt Polski

Historyk angielski o królu Sobieskim

Londyn, 15. 9. Z okazji 250-lecia bitwy pod Wiedniem „Times" zamieścił artykuł pióra świetnego historyka Mortona, autora książki o Sobieskim.

W artykule tym, zatytułowanym: „Oswobodzenie Wiednia przez wyprawę krzyżową króla polskiego", Morton stwierdza, że ostatnim wielkim aktem dawnej Polski przed jej rozczłonkowaniem było ocalenie Wiednia i chrześcijaństwa przez pobicie Turków.

P. Morton opisuje intrygi Ludwika XIV przeciwko Sobieskiemu, który jednak przy poparciu Papieża Innocentego doprowadził do wojny krzyżowej przeciwko Turkom. Ostatnią decydującą fazą bitwy była szarża kawalerji polskiej, prowadzona osobiście przez nieustraszonego króla Jana.

Z chwilą jednak, gdy Wiedeń uniknął niebezpieczeństwa, cesarz Leopold zwrócił się przeciwko Sobieskiemu, zazdroszcząc mu sławy. Historycy — podkreśla Morton — wysuwali twierdzenie, że byłoby może lepiej dla Polski, gdyby Sobieski poszedł na kompromis i więcej myślał o Polsce, a mniej o Europie. Ale Sobieski — stwierdza p. Morton — postawił Polsce pomnik, który trwał poprzez wieki podziału i opresji i dlatego w nowej Polsce, powstałej z wojny europejskiej, widzimy dawny ostatni szaniec chrześcijaństwa.

„Times" uzupełnia ten artykuł w dziale ilustracyjnym znakomitym portretem Jana Sobieskiego.

Ostatni dzień w Garczynie

Uczestnicy obozu S. M. P. posadzili lipę Sobieskiego

Garczyn, pow. kościerski Przy wspaniałej pogodzie odbyło się uroczyste zakończenie obozu instruktorskiego S. M. P. w Garczynie, urządzonego przez Zw. Młodzieży Polskiej.

Kurs trwał 3 tygodnie i był obesłany przez naczelników SMP. z 40 miejscowości Pomorza. Program kursu obejmował gimnastykę, ćwiczenia lekkoatletyczne, gry sportowe, wykłady ideowe, organizacyjne i śpiew Oprócz tego przeszli kandydaci kurs podinstruktorski LOPP.

W ostatni dzień przystąpili wszyscy uczestnicy obozu do wspólnej Komunji św., po której zasadzili lipę przed pomnikiem Królowej Korony Polskiej w Kościerzynie ku czci króla Jana III Sobieskiego na pamiątkę odsieczy pod Wiedniem.

Po południu rozpoczęły się zawody lekkoatletyczne. Wieczorem rozpłonęło ostatnie ognisko z licznym udziałem obywatelstwa z Kościerzyny i okolicy.

Obóz spełnił w zupełności swe zadanie z pożytkiem dla Państwa — Wszyscy uczestnicy zdobyli POS. od znakę strzelecką i przeszli kurs L. O. P. P. G. N-ski.

Zamach samobójczy młodej kobiety.

Bydgoszcz. Dokonała zamachu samobójczego na dworcu bydgoskim 22-letnia M. Nikiewska, pochodząca z Tymawy pow. Gniew. Niedoszła samobójczyni zamknąwszy się w ustępie na dworcu napiła się w celach samobójczych większej ilości spirytusu denaturowanego. Oddźwiernej podpadło dziwne zachowanie się dziewczyny.

Widząc leżącą na podłodze nieprzytomną dziewczynę, oddźwierna zaalarmowała Pogotowie Ratunkowe, które odwiozło desperatkę do Lecznicy Miejskiej. Niebezpieczeństwo utraty życia dziewczynie nie grozi. Co pchnęło ją do tego rozpaczliwego kroku na razie niewiadomo.

100 000 guldenów odszkodowania.

Gdańsk. Dyrektor Franciszek Gulkowski (Polak), którego pobili tutaj bestjalsko hitlerowcy za to, iż nie salutował sztandarów ozdobionych swastyką, otrzymać ma od senatu gdańskiego odszkodowanie w kwocie 100 000 guldenów.

—o—

Rzemieślnicy pomorscy przeciw pomysł wi Depeka

„Goniec Nadwiślański" pisze:

„Dzień Pomorski", we wszystkich swoich odbitkach, a więc i w „Dniu Grudziądzkim" zamieścił artykuł p. t. „Białe niewolnictwo terminatorów' Rzemieślnicy pomorscy przeczytawszy ten artykuł poprostu zdumieli. Nie mogli uwierzyć. A kiedy uwierzyli poczęli na gwałt atakować swych prezesów związkowych żądając jakiejś akcji, któraby się tak niefortunnym pomysłem przeciwstawiła. Prezesi związkowi postanowili coś zrobić i... zrobili konferencję.

Konferencja odbyła się w poniedziałek w lokalu Izby Rzemieślniczej Wzięli w niej udział prezesi wszystkich związków branżowych, przedstawiciele Izby Rzemieślniczej z Prezydentem Jakubowskim i wiceprezydentem Mollinem na czele.

Po wysłuchaniu referatu syndyka Izby p. Biszoffa, wywiązała się ożywiona dyskusja, w której wszyscy przedstawiciele związków jednomyślnie potępili projekt opieki nad terminatorami, lansowany skwapliwie przez „Depeka", uważając go nietylko za absurd, ale i za wyraźną chęć szkodzenia rzemiosłu. Niefortunny projekt „Depeka" omówimy osobno.

—o—

Chłopiec wysadzony dynamitem

Ciężko ranionа ofiara wybuchu walczy z śmiercią.

Katowice, 14. 9. W Będzinie miał miejsce straszny wypadek, jakiego ofiarą padł 12-letni Bolesław Jerwinowski.

W gliniaku robotnicy cebielni dynamitem rozsadzali skałę, nie wiedząc że w pobliżu znajduje się nieprzeczuwające niebezpieczeństwa dziecko.

Równocześnie z eksplozją w powietrze wyleciała masa gliny, a wśród niej.... chłopiec, który legł na ziemi ciężko ranny.

Przerażeni robotnicy przypuszczali w pierwszej chwili, że chłopiec już nie żyje, kiedy zbliżyli się jednak, zauważyli że oddycha, a tylko z głębokiej rany na głowie cienkim strumieniem sączy się krew.

Rannego niezwłocznie przewieziono do szpitala powiatowego w Będzinie, gdzie walczy z śmiercią. Prócz poważnej rany głowy, uległ on wstrząsowi mózgu.

Trzystu żydów berlińskich w Poznaniu

W niedzielę zajechał na dworzec główny w Poznaniu pociąg z trzystu pasażerami żydami, jadącymi wprost z Berlina.

Przyjazd żydów wywołał w Poznaniu duże wrażenie. Niewiadomo czy przyjechali oni na pobyt przejściowy czy na stałe.

—o—

Kontrola pensji urzędniczych

Warszawa, 15. 9. Ministerstwa podjęły sprawdzanie uprawnień urzędników do pobierania dodatków do uposażeń. Wobec zdarzających się wypadków, że urzędnicy we właściwym czasie nie zawiadamiają władz przełożonych o zmianach w ich stosunkach rodzinnych, powodujących utratę prawa do pobierania dodatku ekonomicznego, urzędowe władze asygnujące zbadają na podstawie dokumentów, czy pobierane dodatki ekonomiczne odpowiadają wymogom ustaw z dn. 7-go października i 5-go grudnia 1923 roku. W wypadku nieuzasadnionego pobierania uposażeń dodatki będą potrącane z pensyj, a w razie winy umyślnej lub zaniedbania urzędników, będą pociągani do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

—o—

Czechosłowacka delegacja

na pertraktacje handlowe z Polską.

W czechosłowackim ministerstwie spraw zagranicznych odbyła się ostatnia narada w sprawie składu czechosłowackiej delegacji na rokowania handlowe z Polską, rozpoczynające się 15 września w Warszawie Na czele delegacji stanie minister pełnomocny dr. Friedman. Pozatem do delegacji należeć będą: radca dr Lavante z ministerstwa spraw zagranicznych, radca dr. Deyl z ministerstwa handlu, radca dr. Prokesz z ministerstwa rolnictwa i radca dr. Fiala z ministerstwa skarbu. W rokowaniach weźmie także udział sekretarz centralnego związku przemysłowców, dr. Hlazka i szereg ekspertów.

—o—

Smierć w szybie

Katowice, 14. 9. Wskutek niedbałego dozoru nad dzieckiem wpadł do szybiku dzikich odkrywek na polach w Siemianowicach 5-cio letni Świątek Roman, syn Marcina i Anny zam w Siemianowicach, prz yul. Fabrycznej 12. Doznał on złamania podstawy czaszki i nogi. Przewieziono go do szpitala Sp. Brackiej w Siemianowicach, gdzie tego samego dnia wieczorem, na skutek odniesionych ran zmarł.

—o—

od opieka prześladowców

Wiedeń, 14. 9. Bardzo poważne pismo „Korrespondenzblatt fuer deutschen Klerus" podaje, że osławiony prześladowca katolicyzmu w Meksyku, b. prezydent Eljasz Calles dotknięty straszną chorobą trądu i opuszczony przez krewnych i przyjaciół znalazł gościnę w szpitalu, będącym pod zarządem oo jezuitów. Ten, który przedewszystkiem ścigał, w czasie nagonki na Kościół katolicki, jezuitów, u tych właśnie jezuitów, otoczony ich opieką, przeżywa swą tragedję. (KAP).

—o—

Wiwaty na cześć Polaków

Białogród, 15. 9. Parlamentarzyści polscy opuścili Skoplje. Rano przybyli do stacji klimatycznej Vrnjaczka Banja z przeszło 3 godzinnem opóźnieniem, spowodowanem przez długotrwałe owacje ludności, która spotykała ich na stacjach. W miastach Priczina i Kosowickiej Mitrovicy przeszło 10 tysięcy osób wyszło na spotkanie przedstawicieli polskiego Sejmu i Senatu.

—o—

Nowelizacja ustawy o spółdzielniach

Jest w opracowaniu projekt noweli do ustawy o spółdzielniach w Polsce.

Nowela ma wejść w życie w ciągu dwu najbliższych miesięcy r. bież., wprowadzając poważne zmiany w podstawach prawnych zorganizowanego życia spółdzielczego w kraju.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 15 września 1933 r.

Porządek towarzystw przy pochodzie

I. Oddziały z bronią

1. Wojsko (orkiestra)
2. Straż Graniczna
3. Tow. Powst. i Woj. DOK VIII.
4. Tow. Kolejarzy
5. Tow. Pocztowców
6. Hufiec Szkolny
7. Związek Strzelecki.

* * *

8. Brać Kaszubska

* * *

9. a) Przedstwiciele władz, instytucyj i pracy
   b) Komitet uroczystościowy i goście zaproszeni
   c) oficerowie czynni, rezerwy posp. rusz. i emeryci.
   d) Tow. Upiększenia Miasta
   c) Tow. Śpiewu „Lutnia"

* * *

10. Orkiestra zakładu
11. Bractwo Strzeleckie
12. Studenci
13. Szkoły (od V klasy)
    a) żeńskie
       I gimnazjum
       II powszechne
    b) męskie
       I gimnazjum
       II powszechne
    c) Szkoła Handlowa.

Uwaga: Hufce harcerskie maszerują z swemi uczelniami.

* * *

14. Orkiestra SMP.
    a) SMP. żeńskie
    b) SMP. męskie
15. Związek Podoficerów Rezerwy
15. Powstańcy i Wojacy im. gen. Hallera.
17. Związek weteranów
18. Sokół
19. Klub Żeglarski
20. Chojniczanka (pieszo)

* * *

21. Orkiestra kolejarzy
22. Związki kolejarzy
23. Zw. Powcztowców
24. P. T. R.
25. Osadnicy
26. Cechy.

(Dalszy ciąg w jutrzejszym wydaniu pisma naszego. Zmiany zastrzeżone).

—o—

Baczność! Capstrzyk.

W capstrzyku weźmie najprzód udział pluton wojska. Udział wziąść mogą również towarzystwa (bez sztandarów) i korzystać z nadliczbowych pochodni. Zbiórka w sobotę o godz. 20-ej przy koszarach 1 Baonu Strzelców ul. Świętopełka.

—o—

Obywatele! Dekorujcie wasze domy.

W sobotę i w niedzielę odbędą się pochody po mieście; przyjedzie do Chojnic wiele gości z bliska i daleka. Niechaj wszyscy widzą, jak godnie miasto nasze obchodziło 250-letnią rocznicę Wielkiego polskiego zwycięstwa pod Wiedniem i jego bohatera" związanego z Kaszubami. Wieńczcie Wasze domy zielem, upiększyjcie je barwami narodowemi!

—o—

Ostatnie posiedzenie.

W dniu wczorajszym o godz. 18 odbyło się na sali Rady Miejskiej ostatnie posiedzenie prezydjum Komitetu Uroczystościowego obchodu „Zwycięstwa pod Wiedniem". Przewodniczył p. starosta Mieszkowski. Ułożono kolejność towarzystw w pochodzie, potem kolejność przemówień przy pomniku oraz załatwiono szereg drobnych spraw. Kolejność towarzystw podamy w jutrzejszym numerze naszego pisma.

Pozwolenie na postawienie pomnika wprawdzie jeszcze nie nadeszło, lecz pan starosta bierze odpowiedzialność na siebie, tak że wszystko odbędzie się w najlepszym porządku.

Miejsce przy pomniku zostanie rozszerzone przez wycięcie drzew.

—o—

Wyjazd do pomnika.

Wczoraj w południe wyjechali pp starosta Mieszkowski, burmistrz Dr. Sobierajczyk i radca Kaletta do pomnika celem wydania ostatnich dyspozycyj. Miejsce zostanie rozszerzone. Również ułożono plan rozłożenia towarzystw przy pomniku w czasie jego niedzielnego odsłonięcia.

Do WPanów Przemysłowców i Kupców

Na przyszłą niedzielę, dnia 17 bm. ukaże się przy okazji obchodu 250-rocznicy „Zwycięstwa pod Wiedniem", świąteczne wydanie naszego pisma. Dla W. Panów Przemysłowców, Kupców, Restauratorów itd. nadarza się korzystna okazja do polecenia w godny sposób swych wyrobów, wzgl. towarów, zwłaszcza że w mieście zastąpiona będzie cała okolica. Prosimy jaknajuprzejmiej o najrychlejsze nadanie ogłoszeń do niedzielnego wydania do administracji naszego pisma a najpóźniej do piątku godziny 17-ej.

Dziennik Pomorski.

Baczność! Brzeźno! Wycieczkowcy!

W następną niedzielę dnia 24 bm. odbędzie się, jak już donosiliśmy, wielka uroczystość „Zwycięstwa pod Wiedniem" w Brzeźnie i to w kaszubskim stylu. Brzeźno jest miejscowością historyczną a zwiedzenia godną. Komitet uzyskał od odnośnych władz pozwolenie na przewóz publiczności **samochodami ciężarowemi,** lecz tylko na ten dzień, co też podkreślamy. Leżałoby w interesie sprawy, aby towarzystwa i kółka postarały się, jak nawcześniej o samochody. Wiele towarzystw już to uczyniło. Cena przejazdu z Chojnic tamdotąd i napowrót wynosi około 0,75—1 zł. zależnie od wielkości samochodu i ilości osób. Pojedziemy wszyscy!

Z KINA.

Dziś pora zostatni melodyjny film „Węgierska Miłość". Wspaniały obraz przedstawia sprawy patrjotyczne, krajoznawcze i miłosne. Film radzimy zobaczyć każdemu.

—o—

Międzynarodowy Turniej zapaśniczy

W dzisiejszy piątek o godz. 8,30 rozpoczyna się w sali hotelu Centralnego międzynarodowy turniej zapaśniczy z udziałem mistrzów walki francuskiej. M. in. produkcje i pokazy siły. Szczegóły w afiszach.

—o—

Dożynki.

W parku Strzelnicy przy ul. Strzeleckiej odbędą się w niedzielę dnia 17 bm. „Dożynki Kaszubskie". Z względu na uroczystości króla Sobieskiego „dożynki" urządzone będą na wysokiej skale. Atrakcyj kaszubskich i niespodizanek będzie bardzo wiele. Kto się chce dobrze ubawić, ten wie teraz gdzie ma pójść.

—o—

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze oddział w Chojnicach urządza dn. 1 października jednodniową wycieczkę autobusem do Gdyni. Koszt wycieczki zł. 8 od osoby. Zgłoszenia przyjmuje profesor Marszałek w szkole handlowej oraz przy ul. Gimnazjalnej 4-5.

—o—

Komitet Powiatowy Pożyczki Narodowej w Chojnicach.

W sobotę dnia 16 bm. odbędzie się w sali Sejmiku Powiatowego posiedzenie organizacyjne Powiatowego Komitetu Obywatelskiego Pożyczki Narodowej. Posiedzenie rozpocznie się o godz. 12 w poł.

—o—

Powrót z manewrów.

1 Bataljon Strzelców powrócił dziś przedpołudniem z manewrów jakie odbywał w województwie poznańskiem w okolicy Żnina, Moglina i Kruszwicy. Powrót nastąpił koleją z Trzemeszna. Na dworcu zebrały się władze samorządowe i powiatowe oraz liczne delegacje miejscowych organizacyj. Naszych żołnierzyków witamy serdecznie.

—o—

Kurs kroju i szycia.

Komunikujemy, że z dniem 18 września rozpoczyna się w godzinach wieczornych w Szkole Gosp. Dom. ss. Franciszkanek, nowy kurs kroju i szycia.

Bliższe szczegóły podaje biuro Zakładu św. Boromeusza w Chojnicach

—o—

Pożar w Krzyżu.

W zabudowaniach małorolnego Franciszka Szmidta zamieszkałego w Krzyżu, powiatu chojnickiego, powstał pożar, który zniszczył doszczętnie chlew, stodołę i szopę. Ponadto spaliło się 15 fur żyta niemłóconego, 4 fury siana, 8 metrów drzewa opałowego, 1 wialnia, 1 sieczkarka, pługi, brony i inne narzędzia rolnicze oraz 1 warchlak i kilka królików.

Straty oblicza poszkodowany na około 3,000 złotych, które prawie że w całości pokryje ubezpieczenie. Przyczyna pożaru dotychczas nie stwierdzona.

Bilety

na przedstawienie „Kaszubi pod Wiedniem" nabywać można w księgarni „Dziennika Pomorskiego" i w dniu przedstawienia wieczorem przy kasie.

—o—

Tyfus w powiecie chojnickim.

Lekarz powiatowy p. dr. Makomaski, który odwiedza także Ośrodek Zdrowia w Lipienicach, stwierdził w Borowymmłynie 7 wypadków tyfusu u osób będących na pracy sezonowej w Wolnem Mieście Gdańsku. Dalsze wypadki istniejącego tyfusu stwierdzono w Czersku i Mośnie. Odnosi to się również do robotników sezonowych powracających z W. M. Gdańska.

—o—

Uwaga kolarze powiatu chojnickiego

W dniu 24 bm. odbędą się pod protektoratem p. Starosty J. Mieszkowskiego wielkie zawody kolarskie o mistrzostwo powiatu chojnickiego na trasie

Chojnice — Brzeźno (60 km.)

Startować mogą stowarzyszeni i niestowarzyszeni. Godzina startu zostanie podana w późniejszych ogłoszeniach.

W razie zgłoszenia się dostatecznej ilości zawodników przeznaczy się dla startujących

10 nagród

które po ukończonym biegu będą rozdane na rynku w Brzeźnie.

Zgłoszenia przyjmuje codziennie do dnia 21 bm. p. Nuernberg, Chojnice, Dworcowa 15.

Wpisowe od osoby 50 groszy.

—o—

Z POWIATU

Obrady młodych narodowców.

Czersk. W niedzielę dnia 10 bm. odbyło się zebranie Z. M. N. Ogniska Czersk Punktualnie o godz. 12,30 zagaił zebranie kierow. Ogniska kol. Czajkowski witając Delegata Zarządu Wojewódzkiego kol. mec. Sergota i kier. Zarządu Powiatowego kol. Trykowskiego.

Referat pod tytułem Młodzi Czuwajcie wygłosił kier. Zarządu Powiatowego kol. Trykowski. Drugi referat bardzo treściwy wygłosił delegat Zarządu Wojewódzkiego kol. mec. Sergot. Po załatwieniu spraw organizacyjnych poruszonych przez kol. Markiewicza i krótkim przemówieniu kol. Czajkowskiego zakończono zebranie hasłem „Młodzi Czuwajcie" i odśpiewaniem hymnu Młodych.

—o—

Krajowy Zjazd Duszpasterski w Krakowie

W dniach od 19 do 22 września br odbędzie się piąty krajowy zjazd duszpasterski. Obrady zjazdu pod hasłem „Wychowanie chrześcijańskie jako problem duszpasterski" odbywać się będą w sali niebieskiej Domu katolickiego, ul. Straszewskiego 18. Poprzedzi je Msza św. w kaplicy krakowskiego seminarjum duchownego z kazaniem o św. Janie Wianney, jako patronie i wzorze duszpasterzy, które wygłosi ks. Kosibowicz T. J.

Hallo... Polskie Radjo

Sobota, dnia 16 września.

Od 7 — 8 Audycja poranna: Sygnał czasu i pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". Gimnastyka. Muzyka z płyt Dziennik poranny. Chwilka Gospodarstwa Domowego. 12,05—15,35 Muzyka z płyt. 15,50 Wiadomości strzeleckie. 16 Audycja dla chorych. 16,30 Muzyka kameralna z płyt. 17,15 Muzyka lekka z „Gastronomji". 18,15 Odczyt p. t. „Jan Kasprowicz a Taras Szewczenko". 18,35 Recital skrzypcowy Zdzisława Roesnera. 19,10 Płyty. 19,40 Kwadrans literacki. 20 Muzyka lekka. 21,05 Dziennik wieczorny. 21,15 „Wiadomości ogrodnicze" 21,30 Koncert chopinowski. 22 Muzyka taneczna z „Gastronomji". 22,25 Wiadomości sportowe. 22,40 Muzyka taneczna z „Gastronomji".

Kto wygrał na loterji

(7 dzień ciągnienia)

Główne wygrane I ciągnienie

15,000 zł na n-ry 58627 105417.

5,000 zł na n-ry 10502 23226 72677 73357.

2,000 zł na n-ry 7746 11607 13438 21851 30246 30582 34071 47530 50061 55869 68156 74378 99967 126418 127096 140950 145689.

1,000 zł. na n-ry 5527 11845 11878 17477 23005 39555 40586 41699 42018 57108 60529 64623 70932 71525 71888 73993 75798 76599 78666 87864 100960 102750 107953 107999 110290 121231 126355 129303 131381 132852 237514 138978 142853.

II ciągnienie

15,000 zł na n-ry 6900 31246

10,000 zł na nr. 21127.

5,000 zł, na n-ry 59555 95588.

2,000 zł na n-ry 8828 37280 40652 40946 80520 85363 95829 104048 105520 107154 108372 117280 135028 151806.

1,000 zł, na nry 2653 5543 18494 22136 23618 24626 26579 31748 35610 37620 41085 47934 49659 50750 51086 58311 60034 63910 67347 75648 80316 81689 83516 87992 92147 97019 99415 99434 102413 104180 107627 112934 114178 116732 119029 122016 127218 136749 143417 145758 146905 150275 151892 152653.

MINUTA ŚMIECHU

Rachunek restauracyjny

— Co znaczy ta pozycja: papier pięćdziesiąt groszy? Przecież ja papieru nie żądałem...

— Ale był podany...

— Gdzie on jest?

— Właśnie na nim jest napisany rachunek.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Sodalicja Marjańska. Zebranie Konsulty odbędzie się w piątek 15 bm o godz. 19 w Zakładzie św. Boromeusza.

Tow. Powstańców i Wojaków im. Gen. Hallera. Rozkaz! Zbiórka na dziedzińcu koszarowym w niedzielę dn. 17 bm. o godz. 9,30.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich Zebranie I-go Z.K.P. odbędzie się w piątek dnia 15 września 1933 r. o godzinie 19 w własnym lokalu przy ul. Warszawskiej nr. 2. Porządek obrad ogłoszony będzie na miejscu. W zebraniu uczestniczyć będzie prezes Zarządu Okręgowego. O liczny udział członków prosi Zarząd.

—o—

Cykliści SMP. W piątek dnia 15 bm. o godzinie 17,30 zbiórka na stadjonie miejskim, celem przeprowadzenia treningu.

Dzwonkowski, kier. sekcji.

SMP. Męskie. Celem wzięcia gremjalnego udziału w pochodzie z okazji 250-letniej rocznicy Odsieczy Wiednia **zbiórka całego Towarzystwa z orkiestrą: w sobotę** dnia 16 bm. o godzinie 18, 30, **w niedzielę,** dnia 17 bm o godz. 8,30 rano. Miejsce zbiórki: **dziedziniec szkoły powszechnej.** Wszyscy członkowie stawią się gremjalnie na zbiórki, ponieważ udział wszystkich obowiązkowy.

Wiceprezes.

Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo. W niedzielę dnia 17 września o godz. 16 zebranie w klasztorze na które szanownych członków uprzejmie się zaprasza.

Zarząd.

Kurs dolara.

Notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6,21½ do 6,22 zł. w Gdańsku na Warszawę 6,20 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd.

Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił za 100 mk. niem. w dewizach 212,50 zł. gotówką 207,00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,11 zł. gotówką 172,77 zł.

—o—

Bydgoska giełda zbożowa.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Bydgoszcz, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.

z dnia 14. 9. 1933 r.

Żyto 20 ton	14,50—14,70
Pszenica 15 ton	20,00—20,50
Jęczmień brow.	15,00 - 16,00
Owies nowy	13,25—13,50
Mąka żytnia 65%	21,75—22,75
Mąka pszenna 65%	34,00 - 36,00
Otręby żytnie	8,50— 9,00
Otręby pszenne grube	9,25— 9,75
Rzepak	33,00—35,00
Rzepik zimowy	33,00—38,00
Groch Victoria	20,00—22,00
Groch Volgera	22,50—24,50
Mak niebieski	56.00—58,00
Gorczyca	37.00—39,00

Ogólne usposobienie spokojne

Poznańska giełda zbożowa.

Poznań, dnia 14. IX 1933.

Urzędowe notowania za 100 kg. w zł. fr. stacja Poznań

Pszenica	19.50—20.00
Żyto	14.50 - 15,75
Jęczmień przem. 68—69 kg.	14.00—14,50
Jęczmień przem. 64—66 kg.	13.00—14.00
Owies	13.00 - 13,25
Mąka żytnia (65 proc.	22.25—22,50
Mąka pszenna (65 proc.)	33.00 - 35.00
Otręby żytnie	8.50— 9,00
Rzepak	35.00 - 36.00
Wyka letnia	14.25—16,00
Peluszka	12.00—13.00
Groch Wiktorja	18.00 - 21.00
Groch Folgera	21.00 - 23.00
Słoma pszenna luzem	1,25— 1,50
„ pszenna prasowana	1,75 - 2,00
„ żytnia luzem	1,25— 1,50
„ żytnia prasowana	1,75— 2,00
„ owsiana luzem	125,— 1,50
„ owsiana prasowana	1,75 - 2,00
„ jęczmienna luzem	1,25— 1,50
„ jęzmienna prasowana	1,75— 2,00
Siano zwykłe luzem	4,75 - 5,25
Siano zwykłe prasowane	5,25— 5,75
Siano nadnoteckie luzem	5,25— 5.75
Siano nadnoteckie prasow.	6,25— 6.75
Mak niebieski	52,00—57,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Pianina

niezrównanej jakości poleca tanio

B. Sommerfeld

Fabryka Pianin

Bydgoszcz ul. Sniadeckich 2.

Najlepszy holenderski

olej lniany

pokost

poleca:

Albert Ludwig

Programy Polskiego Radja

poleca

„Dziennik Pom".

75 lat istnieje

Mydło Regera

Kino Dźwiękowe-Nowości

Dziś, w piątek dnia 15-go b. m. o godzinie 8.15 poraz ostatni!

Wielki dźwiękowy film wystawowy o czarującej muzyce

Film owiany czarem węgierskiej muzyki to film p. t.

„Węgierska Miłość"

Film, pulsujący werwą i temperamentem madjarskim — Triumf węgierskiej sztuki filmowej — Wielki sukces **Rossi Barsoni** dziarski humor **Tibora Halmaya** Urok węgierskiej muzyki, porywający czardasz, pijany winem, miłością i fantazją —

Wkrótce:

„MUMJA"

Regały

do akt kupię.

Adwokat Sergot.

Potrzebna zaraz

kucharka

umiejąca samodzielnie gotować.

Zgłoszenia do ekspedycji Dziennika Pomorskiego.

Zajmowane dotąd przez firmę Ogorzelińskie Młyny **skład i 3 pokoje,** w domu Pl. Król. Jadwigi 8. są od 1 paźdz. do wynajęcia. Informacji udzieli

Ernst Bucholz
Gdańska 31.

Wszelkie

książki szkolne

dostosowane do nowych programów poleca:

Księgarnia „Dziennika Pomorskiego"
Chojnice, Człuchowska 13.

Ogłaszajcie w piśmie naszem

Róże

dziennie świeżo cięte poleca

K. Blaszczyk
Szosa Gdańska

Nowe formularze dla Funduszu Bezrobocia

poleca

Księgarnia Dziennika Pomorskiego

Już ukazał się PORADNIK PRAWNY dla gospodarzy wiejskich

w opracowaniu redaktora Edwarda Puacza.

Książka zawiera następujące rozdziały:

1) Administracja i Sądy Państwowe. Wnoszenie spraw, opłaty sądowe itp.
2) Podatki państwowe, samorządowe i gminne. Sprawdzanie właściwości wymiaru. Składanie sprzeciwu. Terminy płatności i ich odraczanie.
3) Nowe ograniczenia egzekucyjne w rolnictwie. Czego nie wolno zajmować ani sprzedawać przez licytacje. Jak bronić się przed licytacją.
4) Komitety finansowo-rolne, oraz ich cel i zadania.
5) Nowe prawo o spłacie długów przez rolnika. Jak odraczać płatności. Nadzory, polubowne regulowanie itp. Zadania Urzędów Rozjemczych.
6) Nowe prawo o zniżaniu procentów płaconych od pożyczek lichwiarskich. Jak zmniejszyć swój dług u lichwiarza.
7) Podziały i spłaty rodzinne. Prawa spadkobierców. Kupno, sprzedaż i dzierżawa gruntów.
8) Ulgi w spłacie pożyczek w Państwowym Banku Rolnym.
9) Co to jest weksel, czek i książeczka oszczędności. Jaka jest odpowiedzialność poręczyciela.
10) Wiadomości ogólne: o zawieraniu spółek, przystępowaniu do spółdzielni, skróconej służbie wojskowej dla jedynych żywicieli itp.
11) Wzory różnych próśb i podań.
12) Spis obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Poradnik napisany jest w sposób jasny i dla wszystkich zrozumiały. Objaśnia on wszystkie obowiązujące ustawy i poucza jak bronić się przy pomocy nowych praw.

Każden rolnik we własnym interesie musi nabyć tę książkę. Kosztuje tylko 95 groszy razem z przesyłką Należy wpłacić 95 groszy na konto w P. K. O. Nr. 19.913 lub przesłać nam pocztą, podając dokładny swój adres, a książka zostanie przesłana Nasz adres: Ajencja Rolnicza „Terol" — Warszawa, ul. Jerozolimska 28. Książkę wysyłamy tylko za gotówkę zgóry.

Wytnij i podaj drugiemu!

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski"	**IV kwartał 1933**	**8,73 zł.**

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy,

_____ dnia, _____ 1933 r.

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski"	**październik 1933**	**2,91 zł.**

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

_____, dnia _____ 1933 r.

Redakcja i Admin.: Chojnice, Człuchowska 13. Pocztowe konto czekowe: 201.332. — Konto bank.: Bank Powiatowy Chojnice, Miejska Kasa Oszczędności Chojnice. — Telefon 44. — Adres telegr. „Dziennik Pom." - Skr. poczt. 33. - Druk. i nakład druk. „Dziennika Pom." w Chojnicach. Za treść odpowiedzialny: w. z. Maksymiljan Ossowski zam. w Czersku. — Wydawca Władysław Juljusz Schreiber w Chojnicach.